

Barnehagesektoren i Tynset kommune

Plan for 5-åringene i barnehagene i Tynset Kommune

Nysgjerrig Vitebegjærlig Lekende

«Du er god nok»

Innledning

«Rammeplan for barnehagen» legger føringer for 5-åringenes barnehagetilbud. Å fremme danning og læring gjennom omsorg, lek og arbeid med fagområdene, skal være grunnlaget for barnehagenes arbeid med 5-åringene i Tynset. Rammeplanen setter krav til at alle barn skal oppleve progresjon i barnehagens innhold. Denne planen skal ivareta 5-åringens behov for å få tilpasset innhold og aktiviteter til aldersgruppa, og til den enkeltes utvikling og interesser.

Nyere forskning viser at mobbeatferd finnes blant 5-åringer. Etter siste endring av barnehageloven blir det fra 01.01.21 lovfestet at alle ansatte i barnehagen har ansvar for å forebygge og stoppe mobbing. Derfor setter den nye lovhjemmelen krav om aktivitetsplikt for alle barnehager når det gjelder å forebygge og stoppe mobbeatferd. Dette er også en viktig del av arbeidet når barnehagen skal legge til rette for en god overgang til skolen. Arbeid med sosial kompetanse er grunnleggende.

Både barnehageloven og opplæringsloven sier at barnehage og skole har en gjensidig plikt til å samarbeide for å skape kontinuitet for barna i overgangen fra barnehage til skole. Tynset kommune har egne planer for sammenheng fra barnehage til skole, som beskriver samarbeid og besøk på skolen det siste året før skolestart.

Planen gjelder alle barnehager i Tynset, både kommunale og private. Den er et resultat av arbeid i styrergruppa og nettverksgruppa for pedagogiske ledere. Den enkelte barnehage skal med utgangspunkt i planen planlegge og tilpasse det konkrete innholdet og de konkrete aktivitetene til sin egen barnegruppe. Tynset kommune som barnehagemyndighet mener at denne planen dermed vil være med å bidra til at alle 5-åringer i kommunen får et mest mulig likeverdig barnehagetilbud og at alle opplever en god overgang fra barnehage til skole.

Alle 5-åringer er unike og individuelle, og det pedagogiske tilbudet skal derfor tilpasses alle barn uansett forutsetninger. Alle barn skal ha mulighet til trivsel, trygghet, utvikling og tilhørighet.

Planen er revidert av styrergruppa etter evaluering i den enkelte barnehage, og gjelder fra høsten 2022.

Mai 2022

Mariann Hagen,
barnehageleder

Grunnlag for planen

Lov om barnehager med forskrifter, Rammeplan for barnehagen:

Overgangen mellom barnehage og skole

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen.

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner. Barna skal få bli kjent med hva som skjer i skolen og skolefritidsordningen»

Hovedmål

Hovedmålet for arbeidet med 5-åringene i barnehagen er:

Styrke barnas selvfølelse ved:

Trygghet, trivsel, tilhørighet

- At alle barn blir møtt av varme, tydelige og anerkjennende voksne som bygger gode relasjoner til hvert enkelt barn
- Å skape trygghet i hverdagen, la barna få tro på seg selv og oppleve indre trygghet.
- Å legge til rette for gode opplevelser og mulighet for mestring og medvirkning.
- Å gi barna mulighet til samarbeid og samhold, få være en del av et fellesskap gjennom lek, sosialt samspill og vennskap, og oppleve seg selv som betydningsfull.
- Å ta vare på barns nysgjerrighet, livsglede og vitebegjærlighet.
- At alle barn skal oppleve et inkluderende miljø, både fysisk, språklig, intellektuelt og emosjonelt.
- Deltagelse i lek, sosialt samspill og vennskap.

«Du er god nok»

Pedagogisk innhold for 5-åringene:

◆ Danning gjennom omsorg, lek og læring

Forberedelser til skolestart i barnehagen må tuftes på hensynet til barnet, på barnets premisser, med forankring i interesser, behov og forutsetninger hos den enkelte. Samtidig skal barnehagen støtte 5-åringene i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap. Barna skal få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. For å oppnå dette, skal personalet legge til rette for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. De skal støtte barnas aktivitet, engasjement og deltagelse og ta vare på barnas lærelyst og gi muligheter for utforskning og lek.

Vi ønsker å ruste barnet best mulig før skolestart ut fra dets forutsetninger. Barnet vil det siste året i barnehagen få mer frihet og større spillerom når det gjelder medvirkning og påvirkning på egen hverdag. Barna skal oppleve mestring og utvikle selvstendighet. Vi skal gi mulighet til læring og utforskning gjennom lek og nysgjerrighet.

Å få til god overgang og sammenheng fra barnehagen til skolen handler også om å styrke barnas selvfølelse. Dette er omtalt i planens hovedmål.

◆ Lek

Leken har en egenverdi og skal ha sentral plass. 5-åringen er i en alder hvor lek, nysgjerrighet og undring står i fokus. Dette er sterke drivkrefter som barnet må få bruke. Leken skal derfor være utgangspunkt for barnehagens tilnærming til læring. Leken til 5-åringene er mer kompleks og innholdsrik, og det gir rom for å skape mer ut fra egne ønsker og behov, samtidig som de må ha høy lekekompetanse for være en aktiv selvstendig del av leken. Det er derfor viktig at 5-åringen får leke mye, og at ansatte og foreldre har en felles forståelse for lekens betydning. Leken skaper inkludering og fellesskap, mestring og glede, og det er i leken barna utvikler språk, empati, sosial kompetanse, vennskap og samarbeid på en naturlig måte.

Lek ute er den beste bevegelsesarena for barn, og det er viktig for 5-åringen å få fysiske utfordringer og opplevelser, slik at de videreutvikler kroppsbeherskelse og motorikk - og uterommet gir mange muligheter til rollelek og regelleker.

◆ Sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Sosial kompetanse består av et sett ferdigheter som inngår naturlig i en helhet i barnas samspill; empati, ansvarlig, selvhevdelse og selvkontroll. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.

Gjennom arbeid med sosial kompetanse skal barnehagen bidra til at 5-åringene

- kan hevde seg selv og sine meninger på en positiv måte og vise selvregulering.
- får oppleve å være en del av et fellesskap der de kan samarbeide om felles oppgaver. Femåringene liker å få oppgaver som å hjelpe til med ulike oppgaver, og kan da involveres i demokratiske prosesser og refleksjon rundt det å være en del av et mangfoldig fellesskap.
- får erfaringer med å etablere og opprettholde vennskap.
- får erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og oppleve inkludering, og være i et positivt samspill med andre barn og voksne.
- får medvirke i barnehagehverdagen ved å delta i planlegging, gjennomføring og oppleve mestring.

◆ Språk

Ansatte i barnehagene skal bistå 5-åringen i å utvikle språket, de er vitebegjærlige og nysgjerrige og har mange spørsmål. Det er viktig at voksne inviterer til samtale og undring, legger til rette for fortellerglede, tekstskaping og høytlesing. Barnehagen skal også tilby rike språklige erfaringer gjennom litteratur og opplevelser som bidrar til å berike språket for alle.

◆ Livsmestring

Barnehagen skal hjelpe barnet til økt selvfølelse gjennom et inkluderende fellesskap og alle skal oppleve mestring og føle seg betydningsfulle. Vi skal skape et miljø hvor alle tør å hevde egne meninger, opplever mening og mestring i samspill med omgivelsene. Voksne skal møte barna på en anerkjennende måte.

De ansatte skal:

- være lyttende og anerkjennende i samtale med barna.
- gi barna erfaringer med problemløsning og strategier for å takle sinne.
- legge til rette for fellesskapsopplevelser.
- støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synspunkter og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger.
- legge til rette for aktiviteter som gir mer frihet, ansvar og utfordringer.
- gi barna ros og positiv oppmerksomhet.

◆ Mobbing i barnehagen

Rammeplanen sier dette om mobbing:

«Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.»

Dette er lovfestet i barnehageloven hvor det er nulltoleranse for krenkelser av barn.

Følgende definisjon på mobbing brukes gjerne i barnehagen (Lund et.al 2015):

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelser av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.»

Mobbing i barnehagen er ulikt fra skolen, og det snakkes heller mer om en mobbeatferd som kan utvikles dersom ingen voksne griper inn. Barn som har innsikt i hva mobbing er og hvilke former det kan komme i, er i bedre stand til å oppdage og si ifra om mobbing dersom de er involvert eller vitne til dette (Idsøe og Roland, 2017).

Med utgangspunkt i boken til Idsøe og Roland (2017) har vi valgt ut følgende måte å jobbe med mobbing i barnehagen:

Gjennom arbeid med å motvirke mobbing skal barnehagen bidra til at 5-åringene:

- får et trygt og inkluderende barnehagemiljø
- får en forståelse av hva mobbing er og ulike former den kan komme i (verbal, fysisk og relasjonell).
- får forståelse for at erting og mobbing ikke er det samme.
- vet at de må si ifra til de voksne i barnehagen hvis de ser eller hører om mobbing.

Personalet skal:

- legge til rette for samtaler med barn og være anerkjennende voksne.
- sammen med barna snakke om miljøet i barnehagen/avdelingen og lage regler for hva som er greit og ikke.
- sammen med barna snakke om hvordan man kan respondere på ulike negative situasjoner.
- bruke bøker og fortellinger for å utvikle empati og forståelse for hvordan negative handlinger og mobbeatferd kan påvirke andre.
- Ansatte har en aktivitetsplikt dersom barn ikke har et trygt barnehagemiljø – plikt til å følge med, plikt til å melde fra, plikt til å undersøke, plikt til å sette inn tiltak.
- Godt samarbeid med foreldrene er viktig.

◆ Samarbeid med foresatte

Familiens støtte gir barnet kontinuitet og trygghet i overgangen fra barnehagen til skolen.

- Det er viktig at foresatte utvikler barnets selvstendighet ved å trene på - av- og på kledning, selvstendighet på do og ta vare på klær, sekk og matboks.
- Det er viktig å snakke positivt om skolestart og besøke skolens uteområder.
- Foreldre/foresatte må avklare med personalet i barnehagen i en overgangssamtale om forventninger, tanker og spørsmål i forbindelse med skolestart. En god og åpen dialog skaper trygghet.

Sammen med barnehagen skapes det en trygg og god overgang til skolestart for barnet!

◆ Felles aktiviteter i Tynset kommune.

- Felles dag hvor alle 5-åringene som skal begynne på Tynset barneskole møtes.
- Gå i bassenget for å bli trygg i vannet og trene på å greie seg selv i garderoben og passe på tingene sine.
- Hver barnehage som tilhører Tynset barneskole skal ha flere turer til skolen for å bli kjent ute og inne, og følger en egen plan på samarbeidet.
- Barnehagene på Kvikne, Fåset og i Tyllidalen har egne planer for samarbeidet med sine skoler.
- Med utgangspunkt i denne planen skal hver barnehage lage konkrete planer for sitt opplegg med 5-åringene. Hver barnehage må ha med seg 5-åringenes behov i det daglige arbeidet – både ute – inne i frilek og i tilrettelagte aktiviteter.

Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

Vedlegg:

- Rutiner for overgang barnehage-skole
- Samtykke-skjema for å overføre informasjon til skolen.

Referanser:

Rammeplan for barnehagen, 2017.

Lund, I., Godtfredsen, M., Helgeland, A., Nome, D.Ø., Kovac, B.V & Cameron, D.L (2015). Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen.

Idsøe, E.C. & Roland, P. (2017). Mobbeatferd i barnehagen. Temaforståelse – forebygging - tiltak.

Heidi Sandø og Iris Hansson Myran: Barneklare skoler eller skoleklare barn? Om overgangen fra barnehage til skole.

Lasse Heyerdahl-Larsen: 5-åringene. Mellom lekende læring og undervisning.

